

**Wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do Prezesa
Narodowego Funduszu Zdrowia**

Warszawa, dnia 5 maja 2004 r.

GI-DS-430/628/03

**Pan
Lesław Abramowicz
Prezes
Narodowego Funduszu Zdrowia**

Zwracam się do Pana Prezesa o podjęcie stosownych czynności w celu zmiany praktyki stosowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia, polegającej na żądaniu od podmiotów przystępujących do konkursów ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych, przez pielęgniarki i położne, składania list zadeklarowanych podopiecznych, mających zawierać dane osobowe tych podopiecznych - jako nie znajdującej uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa, a tym samym naruszającej zasady przetwarzania danych osobowych określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.).

Z ustaleń poczynionych przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wynika, że Narodowy Fundusz Zdrowia (zwany dalej NFZ) wymaga od podmiotów, które przystępują do konkursów ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej wykonywanej przez pielęgniarki lub położne, złożenia list zawierających dane osobowe (imię, nazwisko, numer PESEL) podopiecznych, w tym uczniów szkół. W szczególności z Załącznika NFZ-POZ/5 do uchwały nr 220/2003 Zarządu NFZ wynika, iż oferta przedstawiana przez taki podmiot powinna składać się m.in. z „Listy uczniów objętych opieką przez pielęgniarkę środowiskową w środowisku nauczania i wychowania”, obejmującej m.in. numery PESEL oraz imiona i nazwiska uczniów. W szczególności praktyka taka jest stosowana przez Zachodniopomorski Oddział Wojewódzki NFZ, niemniej w wyjaśnieniach złożonych Generalnemu Inspektorowi NFZ wskazał, iż „powyższe, opisane warunki są obowiązujące w ujednoliconym konkursie ofert na 2004 rok na terenie całej Polski” (pismo z dnia 11 grudnia 2003 r., znak: CF/OIN/117/03/ABI/MK). NFZ poinformował także - wskazując na przepisy art. 114 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (zwanej dalej ustawą o NFZ), iż „składnikiem oferty, zgodnie z art. 80 ustawy, jest lista

zadeklarowanych podopiecznych. W przypadku braku takiej listy, Narodowy Fundusz Zdrowia wzywa świadczeniodawcę do uzupełnienia braku oferty i złożenia stosownej listy na podstawie art. 89 ust. 3 ustawy”. W konsekwencji, oferta podmiotu, który nie złożył takiej listy jest przez NFZ odrzucana.

Wobec powyższych ustaleń stwierdzić trzeba, że interpretowanie przez NFZ wyrażenia „lista zadeklarowanych podopiecznych”, jakim ustawodawca posłużył się w art. 80 ust. 2 ustawy o NFZ, jako listy, która zawiera dane osobowe osób, które złożyły deklarację wyboru pielęgniarki lub położnej – w rozumieniu art. 114 ust. 2 ustawy o NFZ, nie znajduje podstaw w obowiązujących przepisach prawa i może prowadzić do pozyskiwania danych osobowych podopiecznych w sposób niezgodny z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.

Zgodnie ze wskazanym art. 80 ust. 2 ustawy o NFZ, w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej składnikiem oferty jest lista zadeklarowanych podopiecznych do pielęgniarki lub położnej, które udzielają świadczeń zdrowotnych w ramach zakładu opieki zdrowotnej, praktyki pielęgniarskiej lub praktyki położniczej. Przepis art. 114 ust. 2 tej ustawy stanowi natomiast, że wybór lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej potwierdza oświadczenie woli ubezpieczonego złożone w formie deklaracji wyboru lekarza, deklaracji wyboru pielęgniarki i deklaracji wyboru położnej, zwanej dalej „deklaracją wyboru”. Przy czym, kwestie związane z wyborem przez ubezpieczonego podmiotu mającego wykonywać świadczenia zdrowotne określają przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie ogólnych warunków udzielania świadczeń zdrowotnych oraz trybu wyboru przez ubezpieczonego lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 63, poz. 589 z późn. zm.). Przepis § 12 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że ubezpieczony dokonuje wyboru lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej poprzez złożenie deklaracji wyboru, o której mowa w art. 114 ust. 2 ustawy, u świadczeniodawcy, który udziela świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej.

Treść powołanego przepisu wskazuje zatem, że ubezpieczony składa „deklarację wyboru” podmiotowi, który uzyskał już prawo do udzielania świadczeń zdrowotnych. Podstawę tego uprawnienia stanowi natomiast uprzednie zawarcie przez świadczeniodawcę umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych z Funduszem. Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy

o NFZ, podstawą udzielania świadczeń zdrowotnych finansowanych przez Fundusz jest umowa o udzielanie świadczeń zdrowotnych zawarta pomiędzy Funduszem i świadczeniodawcą. Zawieranie przez Fundusz umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych odbywa się po przeprowadzeniu postępowania w trybie: 1) konkursu ofert albo 2) rokowań (art. 78 ust. 1 ustawy o NFZ).

W świetle powyższego, pojęcie „lista zadeklarowanych podopiecznych”, która zgodnie z art. 80 ustawy o NFZ powinna być załączona do oferty, nie powinna być rozumiana, jako lista osób ubezpieczonych, które złożyły wskazaną deklarację wyboru. Do odebrania takiej deklaracji uprawniony jest bowiem podmiot, który zawarł już umowę o wykonywanie świadczeń zdrowotnych. Ponadto, podmiot, który nie wykonywał dotychczas świadczeń w ramach umów z NFZ nie ma możliwości uzyskania w legalny sposób jakichkolwiek danych osobowych osób, które zamierza dopiero objąć swoją działalnością. W szczególności, podstawy do pozyskania takich danych nie stanowią przepisy o NFZ, jak też niedopuszczalne byłoby wystąpienie przez zainteresowany podmiot z wnioskiem, o którym mowa w art. 29 ustawy o ochronie danych osobowych. Z przepisu tego wynika bowiem, że warunkiem pozyskania danych osobowych, poprzez wystąpienie z pisemnym wnioskiem do administratora danych, jest wskazanie, iż dane te będą wykorzystane w innym celu, niż włączenie ich do zbioru. W rozpatrywanej sytuacji, przesłanka ta nie zostałaby spełniona, bowiem z pozyskanych przez zainteresowany podmiot danych osobowych powstałby bez wątpienia zbiór danych, w rozumieniu art. 7 pkt 1 ustawy o ochronie danych, wykorzystany następnie dla celów uzyskania od osób ubezpieczonych wskazanych deklaracji wyboru.

W świetle powyższego, nie można przyjąć proponowanej przez NFZ wykładni pojęcia „lista zadeklarowanych podopiecznych”, jako listy zawierającej dane osobowe osób, które złożyły wobec podmiotu przystępującego do konkursu deklarację wyboru, o której mowa w art. 114 ust. 2 NFZ. Przyjęcie takiej interpretacji pociąga bowiem za sobą konieczność pozyskiwania danych w sposób niezgodny z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, jak też nie znajduje dostatecznych podstaw w przepisach z zakresu powszechnego ubezpieczenia w NFZ. Właściwe wydaje się natomiast rozumienie tego pojęcia, jako listy wskazującej na liczbę osób, ewentualnie też miejsce, gdzie osoby te przebywają (np. uczniowie określonej szkoły), na rzecz których podmiot przystępujący do konkursu ofert chce wykonywać świadczenia zdrowotne. Należy przy tym zauważyć,

że przyjęcie proponowanej interpretacji wyklucza także faktyczne preferowanie podmiotów, które z racji dotychczasowego wykonywania świadczeń w ramach umów z NFZ mają dostęp do danych osób ubezpieczonych, a na konieczność równego traktowania świadczeniodawców oraz zapewnienie uczciwej konkurencji między nimi wskazują natomiast przepisy o NFZ (np. art. 78 ustawy o NFZ).

Wobec powyższego, zwracam się do Pana Prezesa o zaniechanie żądania od podmiotów zamierzających zawrzeć z NFZ umowy o wykonywanie świadczeń zdrowotnych list mających zawierać dane osobowe ubezpieczonych, bowiem praktyka taka może prowadzić do pozyskiwania tych danych w sposób niezgodny z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych.